

Men zou mij kunnen tegenwerpen, dat de broedtijd (de laatste helft van April) voor *minimus* te vroeg is, aangezien de meest bekende auteurs van Juni en Juli spreken. Zoo zegt Rey: „Die vier Eier des Geleges wurden von Sandman in Lappland vom 1. bis 27. Juli gefunden ¹⁾” en Jourdain geeft op „from early June.” Maar Hortling („Ornithol. Handbok”, p. 887) schrijft: „De laggäs i (mai) juni och juli”. En voor een vogel, die in noordelijk Finland en Lapland in Mei eieren heeft, is het broeden, op onze breedte, in de tweede April-helft niet ongewoon. Ook overigens is het volstrekt niet vreemd, dat *minimus* bij ons te lande broedt. Immers de soort heeft in Duitschland niet alleen in Sleeswijk, maar zelfs in Beieren (bij Erlangen) gebroed en naar alle waarschijnlijkheid eveneens in Oostpruisen en Silezië (Hartert, „Die Vögel der paläarktischen Fauna, II, p. 1670). Al is zulks thans („Ergänzungsband”, p. 485) niet meer het geval.

Naschrift:

Ik heb dit en het witgatjes-artikel aan den heer van Pelt Lechner ter lezing en beoordeeling gezonden en deze machtigt mij, bij brief van 29 October j.l., tot publicatie van de volgende verklaring:

„Ik vereenig mij, zonder eenig voorbehoud, volkomen met de conclusies, waartoe schrijver der twee artikelen, daarin gekomen is.”

A. A. van Pelt Lechner.

Nog een broedgeval van het witgatje, *Tringa ochropus* L., in Friesland?

DOOR

Tsj. Gs. DE VRIES.

In het eerste decennium dezer eeuw, toen ik nog een beginneling was in rebus oölogie, zond ik wel eens een aantal eieren, omtrent welke identiteit ik in het onzekere verkeerde, ter determineering aan den heer A. A. van Pelt Lechner. Deze was niet alleen te allen tijde bereid om te helpen, maar hij dreef zijne welwillendheid zóó ver, dat hij de eieren ook aan het oordeel van Dr Eugène Rey in Leipzig en van den ouden heer Wilhelm Schlüter in Halle (Saale), eveneens een zéér bekwaam oöloog, onderwierp.

In een van die zendingen bevonden zich, onder meer, drie eieren, die, naar de meening van de drie heeren, van den boschrutter, *Tringa glareola* L., afkomstig waren. (Brief van v. P. L., gedateerd Wageningen 4 Maart 1909). Een van deze drie exemplaren, dat op 24 April 1907 bij Eernewoude was gevonden, en de, door v. P. L. aangebrachte signatuur 448

¹⁾ Broeddata voor Duitschland worden niet opgegeven, maar het broeden in „Schleswig-Holstein, Pommern, Bayern, Schlesien und wahrscheinlich noch in manchen anderen Gegenden” wel vermeld.

droeg, gaf ik aan een vriend ten geschenke. Deze, leeraar in de plant- en dierkunde, bezat geen eiercollectie, maar verzamelde allerlei objecten op natuurhistorisch gebied, die hem belangrijk voorkwamen. Een poos geleden gaf hij mij het ei terug met de woorden „het past toch beter in jouw verzameling dan in de mijne”, eene uitspraak waarmee ik volkomen accoord kon gaan.

Het ei kreeg een plaatsje bij mijne andere *glareola*-ova, maar toen ik deze, voor ons boek „de Nederlandsche Vogels”, aan een nauwkeurig onderzoek ging onderwerpen, viel mij op, dat het meer de habitus van een ei van het witgatje, *Tringa ochropus* L., dan van een van den boschrutter bezit. Het is meer langgerekt- dan kort, breed peervormig, mist de voor *glareola* karakteristieke scherpe punt en de, uit kleine vlekjes en stippen bestaande teekening, stemt geheel met die van *ochropus*-ova overeen. Doch wat méér zegt: het schaalgewicht is voor boschruttereieren te hoog, maar past volkomen voor die van het witgatje. Hetgeen uit onderstaande tabel moge blijken.

Tr. glareola: 100 ex. (44 volgens Jourdain, 39 volgens Goebel en 17 volgens Rey) meten gemiddeld: 38.34×26.40 mm, maximum 42.0×28.1 en 41.5×28.5 , minimum 35.5×25.0 en 37.0×24.4 mm. Het doorsneegewicht van 78 stuks (39 volgens Goebel, 17 volgens Rey en 22 in mijne collectie) bedraagt: 0.627 gr, terwijl het maximum van 61 voorwerpen (39 volgens Goebel en 22 van mij — Rey geeft geen max. en min. —) 0.760 en het minimum 0.480 is.

Tr. ochropus. Gemiddelde afmetingen van 82 stuks (58 volgens Jourdain en 24 volgens Goebel): 39.03×27.98 mm, maximum 42.0×28.0 en 41.1×30.3 , minimum 34.6×26.0 en 34.8×25.5 mm. Doorsnee-gewicht van 36 ex. (24 volgens Goebel en 12 van mij): 0.826 gr (max. 0.963, min. 0.690).

Het in dit artikeltje bedoelde ei nu meet 39.6×26.4 mm en weegt 0.824 gr. De lengte gaat dus 1.26 mm boven het gemiddelde van *glareola* uit en 0.57 mm boven dat van *ochropus*. De breedte is volkomen gelijk aan het gemiddelde van eerstgenoemde soort, maar blijft 1.58 mm beneden dat van de tweede. Het schaalgewicht overtreft echter het gemiddelde van boschrutter-eieren met niet minder dan 0.197 gr en gaat zelfs 0.064 gr boven het maximum uit, terwijl het geheel overeenstemt met het doorsneegewicht van witgatje-eieren.

Zoodat ik, met alle respect voor de groote kennis der drie genoemde corypheën, toch in dit geval aan hunne determineering meen te mogen twijfelen en met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid verklaren, dat *Tringa ochropus* ook reeds in 1907, dus 20 jaar vóór het — tot dusver als eerste beschouwde — broedgeval (dat in het Cluborgaan, 1, p. 71/73 is beschreven) bij Eernewoude heeft gebroed.